

Cuprins

Capitol introductiv. Procesul penal și procedura penală	1
PARTEA GENERALĂ	7
Capitolul I. Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale	7
<i>Secțiunea 1. Principiile fundamentale care stau la baza procesului penal</i>	7
§1. Principiul legalității	7
§2. Principiul separării funcțiilor judiciare	8
§3. Presumția de nevinovăție	11
§4. Principiul aflării adevărului	13
§5. <i>Ne bis in idem</i>	15
§6. Principiul oficialității	17
§7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal	18
§8. Principiul garantării dreptului la libertate și siguranță	21
§9. Principiul garantării dreptului la apărare	22
§10. Principiul respectării demnității umane și a vieții private	24
§11. Limba oficială și dreptul la interpret	26
§12. Principiul egalității persoanelor în procesul penal	28
§13. Principiul operativității în procesul penal	29
<i>Secțiunea a 2-a. Limitele aplicării legii procesuale penale</i>	29
§1. Aplicarea în timp a legii procesuale penale	29
1.1. Principiul activității	29
1.2. Excepții de la principiul activității	30
§2. Aplicarea în spațiu a legii procesuale penale	31
2.1. Principiul teritorialității	31
2.2. Excepții de la principiul teritorialității	31
Capitolul al II-lea. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal	33
<i>Secțiunea 1. Acțiunea penală în procesul penal</i>	33
§1. Noțiune	33
§2. Punerea în mișcare a acțiunii penale	34
§3. Exercitarea acțiunii penale	35
§4. Stingerea acțiunii penale	35
4.1. Fapta nu există [art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală]	37
4.2. Fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege [art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală]	38

4.3. Nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea [art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală]	39
4.4. Există o cauză justificativă sau de neimputabilitate [art. 16 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală]	41
4.5. Lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale [art. 16 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală]	43
4.6. A intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică [art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală]	44
4.7. A fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii [art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul de procedură penală]	45
4.8. Există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege [art. 16 alin. (1) lit. h) din Codul de procedură penală]	48
4.9. Există autoritate de lucru judecat [art. 16 alin. (1) lit. i) din Codul de procedură penală]	48
4.10. A intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii [art. 16 alin. (1) lit. j) din Codul de procedură penală]	52
4.11. Reluarea procesului penal, ulterior stingerii acțiunii penale	53
§5. Soluțiile dispuse/pronunțate în funcție de cauzele prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală	54
<i>Secțiunea a 2-a. Acțiunea civilă în procesul penal</i>	56
§1. Noțiune și subiecți	56
§2. Condițiile exercitării acțiunii civile în procesul penal	57
§3. Dreptul de opțiune în exercitarea acțiunii civile	58
§4. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal	59
§5. Regula <i>electa una via</i> și excepțiile de la această regulă	64
§6. Raportul acțiunilor în procesul penal	68
Capitolul al III-lea. Participanții în procesul penal	72
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	72
<i>Secțiunea a 2-a. Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești</i>	72
§1. Organizarea instanțelor judecătorești	72
§2. Competența instanțelor judecătorești. Formele competenței	73
2.1. Formele principale ale competenței	74
2.1.1. Competența funcțională	74
2.1.2. Competența materială	74
2.1.3. Competența teritorială	75
2.2. Formele subsidiare ale competenței	77
2.2.1. Competența personală	77

2.2.2. Competența specială	78
2.2.3. Competența extraordinară (excepțională)	78
§3. Competența de judecată în primă instanță și în căi de atac	79
3.1. Judecata în primă instanță	79
3.2. Judecata în căile de atac	79
§4. Compunerea completurilor de judecată	80
4.1. Compunerea completurilor la judecătoria, tribunale, curți de apel	80
4.2. Compunerea completurilor la Înalta Curte de Casație și Justiție	81
<i>Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești</i>	82
§1. Reunirea cauzelor	82
1.1. Cazuri de reunire	82
1.2. Procedura reunirii cauzelor	83
1.3. Competența în cazul reunirii cauzelor	84
§2. Disjungerea	86
§3. Schimbarea calității inculpatului	86
§4. Excepțiile de necompetență	89
§5. Conflictele de competență	91
§6. Prorogarea de competență	93
<i>Secțiunea a 4-a. Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară</i>	97
§1. Competența judecătorului de drepturi și libertăți	97
§2. Competența judecătorului de cameră preliminară	98
<i>Secțiunea a 5-a. Organele de urmărire penală și competența acestora</i>	99
§1. Procurorii	99
§2. Organele de cercetare penală	102
<i>Secțiunea a 6-a. Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea</i>	104
§1. Incompatibilitatea	104
§2. Abținerea și recuzarea	115
<i>Secțiunea a 7-a. Subiecții procesuali principali și drepturile acestora</i>	117
§1. Suspectul	117
§2. Persoana vătămată	118
<i>Secțiunea a 8-a. Inculpatul și drepturile acestuia</i>	119
<i>Secțiunea a 9-a. Partea civilă și drepturile acesteia</i>	120
<i>Secțiunea a 10-a. Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia</i>	121
<i>Secțiunea a 11-a. Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea</i>	122
Capitolul al IV-lea. Probele și mijloacele de probă	129
<i>Secțiunea 1. Reguli generale</i>	129
§1. Noțiune	129
§2. Sarcina probei	131
§3. Administrarea probelor	132

§4. Principiul loialității administrării probelor	134
§5. Aprecierea probelor	142
<i>Secțiunea a 2-a. Audierea persoanelor</i>	146
§1. Audierea suspectului sau inculpatului	147
§2. Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente	152
§3. Audierea martorului	153
§4. Audierea expertului	159
<i>Secțiunea a 3-a. Percheziția</i>	159
§1. Percheziția domiciliară	160
§2. Percheziția corporală	172
§3. Percheziția unui vehicul	176
<i>Secțiunea a 4-a. Expertiza și constatarea</i>	177
§1. Expertiza	177
1.1. Dispunerea expertizei	177
1.2. Desemnarea expertului. Drepturile și obligațiile acestuia	179
1.3. Procedura expertizei. Raportul de expertiză	181
1.4. Reguli particulare pentru anumite tipuri de expertize	182
§2. Constatarea	183
<i>Secțiunea a 5-a. Cercetarea locului faptei și reconstituirea</i>	185
§1. Cercetarea locului faptei	185
§2. Reconstituirea	186
Capitolul al V-lea. Măsurile preventive, măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare	188
<i>Secțiunea 1. Măsurile preventive</i>	188
§1. Condițiile generale de luare a măsurilor de prevenție	188
§2. Organele judiciare care dispun măsuri preventive	191
§3. Actele prin care se pot dispune măsurile preventive	192
§4. Calea de atac împotriva actelor procesuale prin care se dispun măsurile preventive	192
§5. Verificarea legalității măsurilor de prevenție în camera preliminară	197
§6. Verificarea legalității măsurilor de prevenție în faza de judecată	197
§7. Măsurile preventive privite în special	200
7.1. Reținerea	200
7.2. Controlul judiciar	203
7.3. Controlul judiciar pe cauțiune	209
7.4. Arestarea preventivă	212
7.4.1. Temeiuri privind arestarea preventivă	212
7.4.2. Procedura arestării preventive	224
7.5. Arestul la domiciliu	243
7.5.1. Condiții privind dispunerea măsurii	243
7.5.2. Procedura arestului la domiciliu	244

§8. Încetarea de drept a măsurilor preventive	250
§9. Revocarea și înlocuirea măsurilor preventive	255
9.1. Revocarea măsurilor preventive	255
9.2. Înlocuirea măsurilor preventive	258
§10. Măsurile de prevenție luate față de minori	262
<i>Secțiunea a 2-a. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii</i>	262
§1. Măsurile asigurătorii	262
1.1. Noțiune	262
1.2. Scop	263
1.3. Organele care dispun luarea măsurilor asigurătorii	263
1.4. Persoanele ale căror bunurilor pot fi vizate prin măsurile asigurătorii	265
1.5. Reguli speciale privind măsurile asigurătorii	267
1.6. Contestarea măsurilor asigurătorii	268
1.7. Sechestrul	271
1.8. Poprirea	273
§2. Restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare	273
2.1. Restituirea lucrurilor	273
2.2. Restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii	274
Capitolul al VI-lea. Acte procesuale și procedurale comune	275
<i>Secțiunea 1. Citarea, comunicarea altor acte procedurale, mandatul de aducere</i>	275
§1. Citarea	275
1.1. Modalități de citare. Cuprinsul citației	275
1.2. Locul de citare	276
1.3. Înmânarea citației	278
1.4. Dovada citării	280
1.5. Incidente privind citarea	280
§2. Comunicarea altor acte procedurale	280
§3. Mandatul de aducere	281
<i>Secțiunea a 2-a. Termenele</i>	283
§1. Clasificare	283
§2. Modul de calcul al termenelor	285
§3. Reguli speciale privind acte considerate în termen	286
§4. Consecința încălcării dispozițiilor privind termenele (sanțiunea nerespectării acestora)	287
<i>Secțiunea a 3-a. Cheltuielile judiciare</i>	287
<i>Secțiunea a 4-a. Nulitățile</i>	289
§1. Efectele generale ale nulităților	289
§2. Condițiile generale ale nulității	290
§3. Nulitatea absolută	290
§4. Nulitatea relativă	295

§5. Comparație între nulitatea absolută și cea relativă	296
<i>Secțiunea a 5-a. Amenda judiciară</i>	297
Teste-grilă	300
Răspunsuri	315
PARTEA SPECIALĂ	317
Capitolul I. Urmărirea penală	317
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	317
<i>Secțiunea a 2-a. Sesizarea organelor de urmărire penală</i>	322
§1. Aspecte generale	322
§2. Modurile generale de sesizare a organelor de urmărire penală	323
2.1. Plângerea	323
2.2. Denunțul	324
2.3. Actele de sesizare ale organelor de constatare	325
2.4. Sesizarea din oficiu (autosesizarea)	326
2.5. Infrațiunea flagrantă	326
§3. Modurile speciale de sesizare a organelor de urmărire penală. Plângerea prealabilă	327
<i>Secțiunea a 3-a. Urmărirea penală efectuată de procuror. Conducerea și supravegherea de către procuror a activității organelor de cercetare penală</i>	329
§1. Urmărirea penală efectuată de procuror	329
§2. Conducerea și supravegherea de către procuror a activității organelor de cercetare penală	330
<i>Secțiunea a 4-a. Efectuarea urmăririi penale</i>	331
§1. Începerea urmăririi penale	331
§2. Extinderea urmăririi penale și schimbarea încadrării juridice. Punerea în mișcare a acțiunii penale	336
§3. Suspendarea urmăririi penale	339
§4. Soluțiile de netrimiteră în judecată și de neurmărire penală	341
4.1. Clasarea	342
4.2. Renunțarea la urmărirea penală	347
§5. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau inculpatului	355
§6. Terminarea urmăririi penale	357
<i>Secțiunea a 5-a. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței</i>	359
<i>Secțiunea a 6-a. Reluarea urmăririi penale</i>	362
<i>Secțiunea a 7-a. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală</i>	368
§1. Plângerea împotriva actelor organelor de cercetare penală	369
§2. Plângerea împotriva actelor procurorului	370
§3. Plângerea la judecător împotriva actelor de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată	372

Capitolul al II-lea. Camera preliminară	383
§1. Considerații generale	383
§2. Obiectul procedurii	385
§3. Etapele procedurii	390
§4. Soluții	399
§5. Calea de atac	401
Capitolul al III-lea. Judecata	407
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	407
<i>Subsecțiunea 1. Noțiune, limitele fazei de judecată și principiile judecății</i>	407
§1. Noțiune	407
§2. Limitele fazei de judecată	408
§3. Principiile fazei de judecată	409
3.1. Publicitatea	409
3.2. Nemijlocirea	414
3.3. Oralitatea	417
3.4. Contradictorialitatea	418
<i>Subsecțiunea a 2-a. Reglementări generale privind judecata</i>	419
§1. Rolul instanței de judecată	419
§2. Locul unde se desfășoară judecata	420
§3. Citarea părților și a altor persoane	420
§4. Compunerea instanței de judecată	423
§5. Participanții la ședința de judecată și drepturile acestora. Asigurarea apărării	424
§6. Atribuțiile președintelui completului de judecată	428
§7. Constatarea infracțiunilor de audiență	429
§8. Suspendarea judecății	431
§9. Deliberarea, pronunțarea și redactarea hotărârilor	435
§10. Noțiunea și felul hotărârilor judecătorești	440
<i>Secțiunea a 2-a. Judecata în primă instanță</i>	443
<i>Subsecțiunea 1. Considerații generale privind gradele de jurisdicție, obiectul și participanții la judecata în primă instanță</i>	443
§1. Sistemul gradelor de jurisdicție	443
§2. Obiectul judecății în primă instanță	444
§3. Participanții la judecata în primă instanță	445
<i>Subsecțiunea a 2-a. Etapele procesuale ale judecății în primă instanță</i>	447
§1. Activitățile care compun judecata în primă instanță	447
§2. Măsurile premergătoare ședinței de judecată	448
§3. Ședința de judecată în primă instanță	450
3.1. Începutul ședinței de judecată	450
3.2. Procedura în cazul recunoașterii învinuirii	454
3.3. Diferențe între acordul de recunoaștere a vinovăției și procedura recunoașterii învinuirii	462

3.4. Cercetarea judecătorească	463
3.5. Dezbaterele	473
§4. Deliberarea și rezolvarea cauzei în primă instanță	475
4.1. Deliberarea	475
4.2. Rezolvarea acțiunii penale și a acțiunii civile	476
§5. Pronunțarea, redactarea și comunicarea hotărârii în primă instanță	484
§6. Cuprinsul hotărârii	484
<i>Secțiunea a 3-a. Apelul</i>	489
§1. Hotărârile supuse apelului	489
§2. Titularii dreptului de apel	492
§3. Termenul de apel și repunerea în termenul de apel	496
§4. Declararea și motivarea apelului. Renunțarea la apel. Retragerea apelului	499
§5. Efectele apelului	503
5.1. Efectul suspensiv	503
5.2. Efectul devolutiv	505
5.3. Efectul neagravării situației în propriul apel (<i>non reformatio in peius</i>)	508
5.4. Efectul extensiv	512
§6. Judecarea apelului	513
§7. Soluționarea apelului	517
7.1. Respingerea apelului	517
7.2. Admiterea apelului	518
§8. Hotărârea instanței de apel	522
§9. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu apel	523
<i>Secțiunea a 4-a. Contestația. Cazuri</i>	524
§1. Regimul general al contestației	524
§2. Dispoziții particulare în diverse materii	530
<i>Secțiunea a 5-a. Contestația în anulare</i>	545
§1. Considerații preliminare	546
§2. Cazurile de contestație în anulare	546
2.1. Judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, aceasta a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate [art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală]	547
2.2. Inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal [art. 426 lit. b) din Codul de procedură penală]	549
2.3. Hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului [art. 426 lit. c) din Codul de procedură penală]	551
2.4. Instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate [art. 426 lit. d) din Codul de procedură penală]	551
2.5. Judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii [art. 426 lit. e) din Codul de procedură penală]	553

2.6. Judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii [art. 426 lit. f) din Codul de procedură penală]	554
2.7. Ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel [art. 426 lit. g) din Codul de procedură penală]	555
2.8. Instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă [art. 426 lit. h) din Codul de procedură penală]	555
2.9. Împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă [art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală]	556
§3. Procedura introducerii contestației în anulare	557
§4. Procedura judecării contestației în anulare	558
4.1. Instanța competentă	559
4.2. Suspendarea executării hotărârii atacate	559
4.3. Admiterea în principiu	560
4.4. Judecarea contestației în anulare	561
4.5. Căi de atac	562
<i>Secțiunea a 6-a. Revizuirea</i>	563
§1. Considerații preliminare	563
§2. Cazurile de revizuire	564
2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză [art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală]	565
2.2. Hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile înveredate de un interpret, care a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată [art. 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală]	567
2.3. Un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecării sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză [art. 453 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală]	569
2.4. Un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză [art. 453 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală]	570
2.5. Două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia [art. 453 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală]	571
2.6. Hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală ce a fost declarată neconstituțională după ce hotărârea a devenit definitivă, ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate [art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală]	572
§3. Procedura introducerii cererii	574

§4. Procedura judecării revizuirii	576
4.1. Instanța competentă	576
4.2. Măsurile premergătoare și admiterea în principiu	577
4.3. Rejudecarea după admiterea în principiu	579
4.4. Căi de atac	580
<i>Secțiunea a 7-a. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate</i>	580
§1. Considerații preliminare	580
§2. Titularii și termenul de introducere a cererii	581
§3. Procedura introducerii cererii	586
§4. Procedura judecării cererii	586
4.1. Instanța competentă	586
4.2. Măsurile premergătoare și admiterea în principiu	586
4.3. Rejudecarea cauzei	590
Capitolul al IV-lea. Proceduri speciale	592
<i>Secțiunea 1. Acordul de recunoaștere a vinovăției</i>	592
§1. Considerații introductive	592
§2. Obiectul și condițiile acordului	593
§3. Procedura acordului	595
§4. Soluțiile	601
§5. Calea de atac	604
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura în cauzele cu infractori minori</i>	605
§1. Considerații generale	605
§2. Urmărirea penală în cauzele cu infractori minori	606
§3. Judecata în cauzele cu infractori minori	607
§4. Punerea în executare a măsurilor educative	609
4.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate	609
4.2. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	609
4.3. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	610
4.4. Schimbarea regimului de executare a măsurilor educative privative de libertate	611
4.5. Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate	611
<i>Secțiunea a 3-a. Procedura reabilitării</i>	611
§1. Considerații generale	611
§2. Reabilitarea de drept	612
§3. Reabilitarea judecătorească	612
Capitolul al V-lea. Dispoziții generale privind punerea în executare a hotărârilor penale	615
Teste-grilă	618
Răspunsuri	635
BIBLIOGRAFIE	637